

hensyn til retten til at deltage i sociale sikkerhedsordninger, og med hensyn til den behandling de får i tilfælde af ekspropriation. Endvidere skal man sikre, at andre medlemsstaters borgere på lige vilkår med egne statsborgere kan udøve de rettigheder, der normalt er knyttet til udøvelsen af erhvervsvirksomhed, såsom retten til at indgå kontrakter og afgive tilbud, til at opnå koncessioner samt til at optage lån og kreditter eller modtage statsstøtte. Ej heller må andre medlemsstaters borgere forhindres i at gå til domstole eller myndigheder eller i at indmelde sig i erhvervsmaessige sammenslutninger; disse rettigheder skal den pågældende udlænding have adgang til i det omfang, det er af betydning for udøvelsen af hans erhverv. Det præciseres endelig, at ikke-diskriminationsprincippet også gælder over for bestemmelser, som formelt ikke er diskriminatoriske, men som i virkeligheden hovedsageligt eller udelukkende lægger hindringer i vejen for udlændinges udøvelse af næringsvirksomhed.

Den almindelige plan om ophævelse af begrænsninger i den fri udveksling af tjenesteydelser er i henseende til såvel form som indhold meget lig den almindelige plan om ophævelse af begrænsninger i adgangen til etablering. På enkelte punkter gør visse forskelle sig dog gældende. Dette gælder med hensyn til begrænsninger i adgangen til faglig uddannelse eller til deltagelse i selskaber, som ikke skal afskaffes over for udenlandske tjenesteydere. Blandt de restriktioner for den fri udveksling af tjenesteydelser, der skal afskaffes, er til gengæld visse, som ikke er nævnt i etableringsplanen. Det gælder således restriktioner, der kan hindre, at ydelsens genstand eller underlag overflyttes fra det ene land til det andet, eller at nødvendige hjælpemidler kan ind- eller udføres fra det ene land til det andet. Alle hindringer for overførsel af de nødvendige pengemidler skal ligeledes afskaffes, og det samme gælder alle betalingsrestriktioner, når disse er de eneste hindringer, der består for den fri udveksling af tjenesteydelser, jfr. også traktatens art. 106.

I bilagene til den almindelige plan om ophævelse af begrænsninger i adgangen til etablering er de forskellige næringsområder opdelt i 5 grupper, der tænkes liberaliseret successivt i løbet af overgangsperioden, hvilket dog ikke er nået.

Tidsfristerne for liberalisering af adgangen til udveksling af tjenesteydelser følger som ho-

vedregel det tidsskema, der er knyttet til etableringsplanen. Herfra gælder dog visse afvigelser; således for tjenesteydelser inden for direkte forsikring og for forsikringsselskabers og kreditinstitutters tjenesteydelser, der er forbundet med kapitalbevægelser.

Særligt om enkelte retsfor skrifter

Der er hidtil udstedt omkring 40 rådsdirektiver og et par forordninger om liberalisering af adgangen til etablering og til at udveksle tjenesteydelser. Disse forskrifter er optaget i den foranstående fortegnelse over retsfor skrifter om etablering og tjenesteydelser. For så vidt angår de direktiver, der er nævnt i fortegnelsen under nr. 1, 2, 18, 19 og 21, er taget forbehold om at de ikke skal træde i kraft for Danmark før efter overgangsperiodens udløb. Dette indebærer bl. a., at Danmark i forhold til disse fem direktiver forbeholder sig ret til i overgangsperioden fortsat at betinge udlændinges køb eller leje for længere tid af dansk jord af opnået tiladelse.

I tilknytning til de udstedte retsfor skrifter er offentliggjort forskellige henstillinger og meddelelser af uforbindende og oplysende karakter.

For en del områder har Kommissionen fremsat forslag til nye retsfor skrifter. Disse forslag beror på Rådets videre overvejelse. For mange af de erhverv, der endnu ikke er liberaliserede, rejser sig vanskelige tekniske problemer, idet liberaliseringen i mange tilfælde forudsætter udarbejdelse af komplicerede og omfattende direktiver om harmonisering.

I. Forskrifter om indrejse og ophold med henblik på etablering og udveksling af tjenesteydelser

Rådsdirektiv nr. 64/220 af 25. februar 1964 om ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsningerne inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etablering og udveksling af tjenesteydelser.

Direktivet omfatter statsborgere i medlemsstaterne, der vil etablere sig eller udføre eller modtage tjenesteydelser inden for en erhvervsgrænse, der er omfattet af et allerede ikrafttrådt direktiv om liberalisering. Herudover omfatter direktivet disse personers ægtefæller, børn under 21 år samt sådanne slægtninge i ret op- eller nedstigende linie, som de nævnte per-